

- *Шестдесет гроша - отговори ни.*

- *Не беше ли по-добре - рекохме - да насовете сто грама коприна та да си изтъчете двадесет лакти един копринен плат за шалварлък и да ви трае повече?*

- *Е то е уморля работа, басмата е по-шярена и нямаме потреба да я перем - биде засмено отговорът²⁷.*

Най-изразително ироничното отношение на Богоров към своите сънародници, от които обаче (пак ще повторим) той не се отделя, личи в описанието на Хасково. Това е смях, в който е спотаена болка и горчивина от едно затруднено общуване, от невъзможното приятелско и добронамерено събеседване, около което хуморът най-често гравитира.

Хасковци, както и повечето от нашите българи, казват, че нямат потреба от ум, зато нии при тръгванието си, като излязохме накрай на най-високото място, накарахме нашия кираджия да ся обърне към село и към града и извика колкото си можаше: „Боже, вся премъдрости твоею сътворил еси, нъ ази бидох простак и не въсползувахся.“ Нечувствителний студен баир отсрещя поихтя и отговори: „Ползуйайся.“²⁸

Не само хуморът, но и цялата книжовна дейност на Богоров е проникната от естествен усет за общо благо, от обич към общността, човечност и съчувствие. Това е същият естествен усет, който западноевропейските хуманисти наричат *sensus communis* - едно понятие с "особен стоико-естественосправен отзвук и водещо началото си от един термин, въведен от Марк Аврелий, а именно „общомишление“ (*κοινοποετοςυνη*) в смисъл на „приятелско събеседване“²⁹. Около това разбиране за *sensus communis* е развита и теорията на Шефтсбъри за остроумието и хумора. Според него хуморът е социална добродетел, която включва „финия начин на живот, незлобливото държание на мъжа, когато се шегува или се шегуват с него, просто защото така се открива една особена и съзнателна солидарност със събеседника.“³⁰ Тъкмо такъв е и деликатният, самоироничен и общителен смях на Богоров. За неговата роля в Българското възраждане спокойно може да се каже нещо, което Лотман пише за „самотната и загадъчна фигура на Крилов“ в руската литература от XIX в.: „Макар и признат от читателите от всички социални слоеве, той е съвсем самичък в литературните борби на епохата си. Не му е било необходимо да идеализира народа, понеже самият той е народът. Крилов няма илюзии.